

זכרון עולם

האשה
החשובה ודפית
צדקה וחסד

מרת
ורדה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

מאורות
הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

זכרון עולם

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד

משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

בית המדרש דחסידי סוכטשוב

כולל "סנה משה"
ע"ש הר"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל

בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"

חתימת סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

מסכת גיטין פ"ד - צ' ♦ כלים כ"ב, ה' - כ"ב, י'

בס"ד, כ"ו אדר א' תשע"ו

גליון מס' 876

השבוע בגליון

- אכילת בשר חזיר והלוואה בריבית
- לווה שאינו מוכן לשלם את הריבית
- ההבדל בין תנאי צדדי לתנאי עיקרי
- מקורה של לשון ארמית
- כתיבת גט בשתי שפות

- עריכת חופה בלילה
- סגולה לקידושין בלילה
- ביטול חרמות ונידויים של קהל
- הדחת פרנסים
- שבועה ליד אלונקת מתים

דבר העורך

החלטה של ילדה

עיניו הסגורות למחצה דמעו.
קרן שמש חלושה הרהיבה עוז לחדור דרך הצוהר ולפרסם על ראשי ילדיו, תשעה במספר, כמבקשת למלא את החמימות של האב, שעוד מעט תינטל ותעלה לשמי רום.
האמא לא היתה מסוגלת להשתתף במעמד. גם היא חולה היתה ומאושפזת בבית חולים. נגד עיני ילדיו, שהקטן שבהם בן ארבע, עצם הרב אעפל את עיניו וכעבור דקות אחדות איבדה העיר קסל את השוחט המסור שלה.
קסל תמצא לעצמה שוחט, ואם לאו, יימצא פתרון אחר לתצרוכת הבשר, אך ילדיו איבדו את ביתם לעד. על פי החוקים ששררו בגרמניה באותם ימים, הובלו תשעת הילדים לבית יתומים ממשלתי. בהשתדלות עסקני הקהילה פונה עבורם מקום במוסד יהודי, בעיר נירנברג הסמוכה.
חלפו ימים אחדים ושבת קודש פרשה את כנפיה על היתומים הטריים.
קשה.
אבל היה להם אחד את השני, יש בכך משום נחמה פורתא, בהתקבצות בצוותא ותליית עיניים מלאות תקווה זה בזה.
בעיצומה של סעודת ליל השבת נכונה להם אכזהב מרה. אחד האחראים ניגש אל שולחן מרכזי ובטקס חגיגי הדליק נרות שבת... הם השפילו עיניהם והבינו, כי המוסד משתדל לשמור על מנהגי היהדות, אך הוא מתיר לעצמו גמישות במועדי קיומם.
סבל על סבל ניחת עליהם. רגילים היו מבית אבא ואמא להקפיד על קלה כבחמורה. אך מה יעשו יתומים קטנים ומסכנים. לאן ילכו ואנא יפנו? זה על זה הביטו בהשפלה כאובה והשלימו עם המציאות.

דף פא/א ולנה עמו בפונדקי

עריכת חופה בלילה

בכל תפוצות ישראל נוהגים לערוך חופות בלילה וביום. אולם, ספרי הפוסקים דנים בארוכה, אם מותר לערוך חופה בלילה. הראשון שעורר ספק זה, היה המהר"י מינץ, ובעקבות כך אף עקר הרא"ם (חלק ב' סימן ל"ה) את מנהג אנשי עירו שקידשו בלילה, והנהיג שיקדשו ביום בלבד.

אין לגרש בלילה: יסוד הספק הוא אם יש להשוות בין נתינת גט לקידושין. שכן, לגבי גירושין פסק המהר"י מינץ, כי גט הניתן בלילה **פסול מן התורה**, משום שגירושין נחשבים כתחילת דין, ואין דנים אלא ביום [להלכה, כתב הרמ"א, שולחן ערוך אהע"ז סימן קכ"ג סעיף ה', כי יש לחשוש לדעתו]. והנה, במקומות רבים (קידושין ה/א ועוד) מצאנו שהתורה הקישה את דיני הגירושין לדיני הקידושין, והלכות קידושין רבות נלמדות מדיני גיטין, כגון: שאפשר לקדש בשטר כפי שאפשר לגרש בשטר, וכן שאפשר לגרש על ידי שליח, ועוד. לפיכך, יש להסתפק האם יש להקיש קידושין לגירושין ולפסוק, כי כשם שאין מגרשים אשה בלילה, כך גם יש לקדש אשה ביום בלבד.

סגולה לקידושין בלילה: מכל מקום, דעה זו לא נתקבלה בקהילות ישראל, ועורכים קידושין בין ביום ובין בלילה, כפי שכתב הגרע"א (שו"ת, תנינא סימן ע"א) כי מסוגייתנו מוכח שקידושין חלים גם בלילה. שהרי בגמרתנו נחלקו בית שמאי ובית הלל, אם כאשר אדם לן עם גרושתו במקום אחד, יש לחשוש שהוא חזר וקידשה. הרי לנו, שגם קידושין שנערכו בלילה - חלים.

בשו"ת יהודה יעלה (חלק ב' אהע"ז, חו"מ סימן ל"ח) אף משבח את עריכת הקידושין בלילה, ומעלה עליהם את מאמר חז"ל, שלוחות שניות שניתנו בחשאי נתקיימו, ואף הלילה יש בו את מידת החשאיות, כאשר החושך שורר על פני הארץ.

אמנם, בסיום דבריו כתב הגרע"א, כי יתכן שיש לחלק בין קידושין הנעשים על ידי מעות לבין קידושי שטר שהוקשו לגמרי לגירושין הנעשים גם הם בשטר, ועל כל פנים בקידושי כסף, כפי שעורכים בזמננו, אין כל חשש.

זעילוי נשמת

מרת **שפרה בן דוד** ע"ה

בת הרב משה ורבקה כהן מלהיוף ז"ל

נלב"ע ליל ש"ק כ"ה באדר א' תשנ"ה

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

זעילוי נשמת

הר"ר **נפתלי הרץ נס** ז"ל

ב"ר יצחק אייזיק ז"ל

נלב"ע כ"ח אדר תשס"ג

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

זעילוי נשמת

מרת **הצילה (הלה) כפתורי** ע"ה

ב"ר ישעיהו יודנהרץ ז"ל

נלב"ע כ"ח באדר תשנ"ט

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

גב' **דבורה זליכוב** ע"ה ב"ר מרדכי ראובן הלוי פסל ז"ל

נלב"ע ר"ח אדר ב' תשס"ה **תנצב"ה**

הונצחה ע"י ידידינו הר"ר **שמחה רשף** ומשפחתו שיחיו, משפחות **זליכוב** שיחיו

דף פג/ב כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת

ביטול חרמות ונידויים של קהל

בסוגייתנו מבאר רב פנחס בשם רבא, כי התורה נתנה רשות לבעל להפר את נדרי אשתו, משום ש"כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת", כלומר: בשעת הנדר מתכוונת האשה, כי הוא יחול רק אם בעלה מסכים לכך.

הדחת פרנסים: חג הפסח בקהילת בני העיר לישבואה שבתורכיה עבר תוך מחלוקת חריפה בין בני הקהילה. היה זה לפני כ-450 שנה בשנת ה'ש"ל. שנים רבות חיו בני הקהילה בשלווה, כאשר כל ענייני הקהל נחתכים על פי שבעת טובי העיר, שעל פיהם ישק כל דבר. איש לא הטיל ספק בסמכותם, וגזירת נח"ש - נידוי, חרם, שמתא - שקיבלו עליהם בני הקהילה להשמע לפרנסים במשך עשר שנים, ייצב את מעמדם. אך לא לעולם חוסן. התמרמרות שהלכה וגברה כנגד הפרנסים הביאה את אחד מבני הקהילה לעמוד בבית הכנסת בתפילת שחרית ולהכריז, כי גזירת הנח"ש בטלה ומבוטלת. איש לא פצה את פיו, והכל הסכימו עמו. בתפילת מנחה כבר הכריזו על הפרנסים החדשים שנבחרו מתוך הקהל.

רבה של הקהילה, מהר"י אדריבי, שנדרש להכריע אם אפשר להתיר חרמות ושבועות באופן זה, כתב תשובה ארוכה וענפה בנושא (שו"ת דברי ריבות סימן רכ"ד), ואחר שנשא ונתן בעניינים מסועפים אלה, הוא פסק על פי דברי הרשב"א (שו"ת חלק ז' סימן רמ"ד) האומר, שקהל שקיבל על עצמו חרם אינו חייב להתירו על ידי חכם, אלא הקהל רשאי להתכנס ולבטל את החרם בעצמו. דין זה למד הרשב"א מדברי רב פנחס בשם רבא בסוגייתנו, האומר, שהטעם שהבעל רשאי להתיר את נדרי אשתו, הוא משום שהיא נודרת על דעתו. ממילא, הוא הדין לגבי קהל שגזר חרם, שדעת בני הקהילה היא כי יוכלו להתכנס ולהתיר את החרם בעצמם.

על פי זה הכריע רב הקהילה, כי גם כאשר קהל מקבל על עצמו תקנה **בשבועה**, אין הם זקוקים להתירה כשאר שבועות, אלא הם יכולים להתכנס בעצמם ולהתיר את שבועתם, שהרי בשעה שנשבועו, נתנו דעתם על כך שהם עצמם יוכלו להתירה. להלכה, כתב השולחן ערוך (יו"ד סימן רכ"ח סעיף כ"ה) כי הקהל רשאי להתיר לעצמו את נדריו ושבועותיו, על פי דברי הרא"ש (בתשובותיו כלל ז' סימן ט') הכותב, כי נדרי הקהל ושבועותיו נעשים **כחזוק וגזירה** לתקנות בני הקהילה, אך אין הם נדרים ושבועות רגילים.

שבועה ליד אלונקת מתים: השולחן ערוך (שם) מוסיף, כי אם בעת השבעת הקהל השתמשו באמצעי הפחדה, שנהגו להשתמש בהם כאשר השביעו אדם בשבועה מדאורייתא, כפתיחה פתאומית של נאדות נפוחים שתכנסם השתחרר בקול רעש גדול, או האפלת מקום ההשבעה, הרי זה מוכיח כי כוונת הקהל היתה ששבועתם אינה רק כגדר וכאזהרה בלבד, אלא כשבועה רגילה שאין הקהל רשאי להתירה לבדו. מעניין לציין את דברי הערוך, כי בעת ההשבעה נהגו שמי בית הדין להציב אלונקה של מתים ליד הנשבע, כדי להחרידו משלוותו ולאיים עליו.

דף פד/א הרי זה גיטין ע"מ שתאכלי בשר חזיר

אכילת בשר חזיר והלוואה בריבית

אביי אומר בגמרתנו, שאף על פי שהנותן גט לאשתו רשאי להתנות שהגירושין יחולו בתנאים מסוימים, אם התנאי היה שהיא תאכל בשר חזיר, הרי הגט תקף מיד והתנאי בטל ומבוטל, משום שבדאי הבעל לא התכוון לכך באמת ובתמים, שהרי הוא ידע שהדבר אסור.

לווה שאינו מוכן לשלם את הריבית: בעל משנה למלך (הלכות מלווה ולווה פרק ח' וכן במחנה אפרים הלכות ריבית סימן ל"ז) כותב, כי אדם שלווה מעות מחבירו והתחייב לשלם לו ריבית, ההתחייבות נחשבת כחלק מן ההלוואה, ועל כן, אם הלווה יודיע למלווה שאינו רוצה לשלם את הריבית - ההלוואה בטלה, והמלווה רשאי לתבוע את כספו עוד בטרם הגיע זמן הפירעון, כיון שלא הלווה אלא על דעת כן שיקבל ריבית זו.

עתה, יש לבאר מה ההבדל בין ריבית לבשר חזיר, כלומר: מאחר שמבואר בסוגייתנו, שבעל שהתנה עם אשתו שתאכל בשר חזיר כדי שגירושיה יחולו, לא התכוון לכך באמת, והיא מגורשת גם ללא קיום התנאי, אם כן, מדוע לא נאמר שגם המלווה לא התכוון לכלול בתנאי ההלוואה התחייבות שיש בה איסור מן התורה, ואף כאשר הלווה יודיע שאינו מוכן לשלם את הריבית, לא ייחשב הדבר כביטול סעיף עיקרי מסיכומי הדברים ביניהם וההלוואה תיוותר ברת-תוקף.

כולם, לבד מאחות אחת. קטנה אך נחרצה. אומללה אך מפוקחת להחריד. היא לא הסכימה. בת חמש וחצי היתה באותו ליל שבת, עת הודיעה חד-משמעית לאחיה, כי בבוקר יום השבת היא תנטוש את המקום. **שעות** ארוכות ניסו אחיה לשכנעה, כי אך תחלוף תקופה, יגדלו ויתבגרו וימצאו משכן אחר, אך לשווא. היא אינה מוכנה.

בבוקר יום השבת צעדה הילדה היתומה בפסיעות קטנות מחדרה אל שערי בית היתומים, התגנבה החוצה בדרך לא דרך ויצאה לרחובת של עיר לחפש בית כנסת.

והיא מצאה.

בפתח עזרת הנשים עמדה הילדה מבוישת ונבוכה וחפשה בית! לתומה חשבה כי עליה להציע תמורה עבור אירוחה, וכך ניצבה האטומה חסרת הבית וסיברה את אזני הנשים שבאו להתפלל, כי היא מוכנה לסייע בעבודות משק בית, אם יתנו לה גג ומחסה... במשך תקופה ארוכה היא נדדה מבית לבית וממקום למקום, עד שהדי הסיפור הגיעו לאזניו של הגאון רבי ברוך קונשטט זצ"ל, לימים ראש ישיבת קול תורה, שהתגורר בהולנד באותם ימים, והוא ורעייתו הזמינו בחמימות את הילדה המופלאה לגדול בחיקם כבת המשפחה.

עם נסיעתה להולנד נותק הקשר בינה לבין אחיה ואחיותיה.

חלפו שנים. הילדה היתה לנערה ועלתה ובאה לארץ הקודש. גם אחיה ואחיותיה עלו לארץ ישראל וקבעו את מושבם ברמת השרון. הם לא שכחו את אחותם הקטנה שבגרה, ומדי פעם היו מנסים לשכנע אותה לנטוש את שכונת מגוריה, בית וגן שבירושלים, ולהתגורר יחד עמם ברמת השרון. אך היא לא אבתה להצטרף אליהם, אחר שזה מכבר נטשו את דרך האבות.

חלפו שנים רבות, והיא זכתה לעמוד לפני נישואיו של בנה הצעיר.

בהתרגשות רבה נטלה שמונה הזמנות ושיגרתן אל שמונת אחיה ואחיותיה, וכה כתבה:

"אח/אחות יקרה,

הנני מתכבדת להזמין את השתתף בשמחת הנישואין של בני הצעיר. ביום זה אשלים את פרויקט חיי - בניית משפחה יהודית, כפי שהורינו זכרונם לברכה היו רוצים לראות אותנו!"

צעד של ילדה - פער של דורות!

★ ★ ★

נותר רק לחשוב... "ואם".

"ואם" אחד קטן מתוך רבים.

ואם היתה הילדה מסכימה לשכנועי אחיה ואחיותיה, וממתינה מעט... היתה זוכה לגדל משפחה מפוארת בכרם ישראל?

ואם היתה הילדה מדחיקה את רגשותיה בקרבה ונותנת לדברים לחלוף על פניה.

"ואם" רבים מאד יכולים היו להתרחש, אך אחד מהם לא אירע, מפני שבאותו רגע בו עמדה על דעתה והבינה כי יש לעשות מעשה, היא קיבלה את ההחלטה הנחושה, ממנה לא זזה.

ברוך ה', לא רבים מאיתנו נזקקים לעמוד בפני נסיבות קשים ומרים מסוג זה.

איש מאיתנו אינו יכול לדעת בוודאות מה הוא אותו מעשה קטן שישפיע גדולות ונצורות על הדורות הבאים. לו רק היינו יודעים כי אם נעשה כך וכך, נתווה לברכה ולהצלחה את דרכם של הדורות הבאים אחרינו - הון רב היינו משלשלים כדי להגשים את המעשה.

יהודי יקר! אם הנך סבור כי בהשתתפותך בקביעות בשיעור הדף היומי, הנך חורט בנפש ילדיך הצעירים את הידיעה שהתורה היא מרכז חיך, למענה נולדת ועבורה אתה חי - אינך טועה.

להצטרפות לאחד מאלפי שיעורי הדף היומי בכל העולם, הנך מוזמן לפנות למוקד מאורות הדף היומי טל: 03-5775333

למעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בפורי זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-577-67-93 דוא"ר: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

דף פה/ב ספר תירוכין ואגרת שבוקין וגט פטורין

שלוש כנגד שלוש

שלוש לשונות אלו הן כנגד שלושה עניינים שביין בעל לאשה: אישות ביניהם, חיובו למזונות, חיוביה אליו. כנגד שלושת העניינים תקנו חז"ל שלוש לשונות, לשון גירושין (תירוכין) על האישות, ואילו "שבוקין" ו"פטורין" על החיובים שביניהם שמעתה הם נפטרים ונעזבים.

אף בתורה שלוש לשונות: "וכתב לה ספר כריתות" ושלחה מביתו, "ויצאה מביתו". ספר כריתות כורת את האישות, שילוחה מביתו פוטר אותה מחיוביה, ויצאתה מביתו פוטרת אותו מחיוביו (פנינים משולחן הגר"א).

דף פו/א שלושה גיטין פוסלין

ועוד חידה לחנוכה

כבר הבאנו (בדף טו/א) את החידות שנהגו בבית מדרשו של התרומת הדשן בימי החנוכה. אחת מחידות אלו, שנקראות משום מה 'קטפות', היא זו: "שלושה גיטין כדתן אסורים הם מדרבנן". פירושה הוא ששלוש פעמים 'גט' (12) הם 36, כמניין נרות חנוכה, [ללא השמישים] ואסורים בהנאה שאין רשות להשתמש בהם... (לקט יושר, 453).

צעילוי נשמת

הר"ר ישראל סימינובסקי ז"ל

ב"ר שניאור זלמן ז"ל

נלב"ע כ"ז באדר א' תשנ"ה

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר ירחמיאל אשר זיטמן ז"ל

ב"ר מרדכי צבי ז"ל נלב"ע כ"ז באדר תשע"ב

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר אנג'לו מרדכי ז"ל

ב"ר כלמנטה ז"ל נלב"ע כ"ז באדר תשמ"ו

תנצב"ה

הונצח ע"י משפחתו - רומא

לעילוי נשמת

הר"ר יוסף נתן נטע הפטקה ז"ל

ב"ר ישראל צבי ז"ל נלב"ע כ"ט אדר תשע"ב

ומרת דבורה רחל הפטקה ע"ה

בת הרב דוד יהודה בנט זצ"ל נלב"ע ו' אייר תשס"א

תנצב"ה

הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

גליקעל קליין ע"ה ב"ר יהושע הלוי וייס ז"ל

נלב"ע כ"ו באדר תשע"ב תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

ההבדל בין תנאי צדדי לתנאי עיקרי: חילוק בהיר בין שני המקרים עולה מדברי בעל חוות דעת (יו"ד סימן קס"א ס"ק ה'). כאשר נתבונן בתנאי שהתנה הבעל שאשתו תאכל בשר חזיר, נבחין כי תנאי זה אינו חלק מהותי מן הגירושין, אלא הוא תנאי צדדי בלבד. לעומת זאת, כוונתו העיקרית של המלווה בריבית היא להרוויח את כספי הריבית. מעתה מובן, כי כאשר התנאי הוא צדדי ואינו חלק מהותי מהעסקה, אנו אומדים כי אם הוא כולל איסור מן התורה, לא התכוון לכך המתנה באמת, והתנאי בטל והמעשה קיים. אולם, כאשר התנאי הוא העילה העיקרית לביצוע העסקה, אף שהוא כולל בתוכו איסור מן התורה, אולם, מוכח באופן ודאי, כי המלווה אכן התכוון לעבור על דברי התורה הקדושה וכלל את ההתחייבות בתוך העסקה, לפיכך, אי קיום ההתחייבות גורר אחריו את ביטול ההסכם כולו (עיין עוד בספר המפתח על הרמב"ם שם).

דף פה/א גופו של גט הרי את מותרת לכל אדם

מקורה של לשון ארמית

בכל שטרי הגירושין מופיע המשפט הבא שמקורו במשנתנו: "הרי את מותרת לכל אדם". משפט זה בלבד נכתב בלשון הקודש, כפי שהוא מצוטט במשנה לעומת יתר המשפטים שבגט הנכתבים בלשון הארמית. מעניין לגלות, כי מחקר בלשני, העוסק בגילוי שורשיה של השפה הארמית, מהווה בסיס עיקרי בחליפת מכתבים בין הפוסקים העוסקים בנוסחו של הגט.

כתיבת גט בשתי שפות: הרמב"ם פוסק (הלכות גירושין פרק ד' הלכה ח') כדברי התוספתא (פרק ז' הלכה י'), שגט שחלקו נכתב בשפה אחת וחלקו בשפה אחרת - פסול מדרבנן. על פסקו הקשה בעל העיטור (מאמר שביעי על נוסח הגט המובא במשנתנו), כיצד בשטרי הגיטין נכתב "הרי את מותרת לכל אדם" בלשון הקודש, ואילו יתר הגט כתוב בארמית!

הרמ"א (שו"ת סימן קכ"ו-ק"ל) עונה על כך, כי למעשה המשפט "הרי את וכו'" נכתב רק בשולי הגט, מאחר שבחלקו העליון של הגט כבר נכתב משפט זה בארמית, ועל כן, האשה מתגרשת בגט מושלם שכתוב בארמית, ואילו את המילים "הרי את וכו'" כותבים פעם נוספת בשולי הגט בלשון הקודש, לייפוי השטר בלבד, כפי שאף עולה מדברי בעלי התוספות שכתבו, כי בזמנם כלל לא הכלילו משפט זה בתוך הגט. בנוסף, כתב הרמ"א, כי גם לדעת הרמב"ם, גט שרובו נכתב בשפה אחת ומיעוטו בשפה אחרת, כשר, ורק גט שחציו בלשונויותיו - פסול.

לשון הקודש - מקורה של השפה הארמית: אמנם, הרמ"א מביא את דעתו של רבי שמואל יהודה קצנבלוגן, [בנו של המהר"ם פדואה], שאין דעתו נוחה מתירוצים אלה, ועל כן כתב, כי השפה הארמית אינה לשון בפני עצמה, אלא היא לשון הקודש שהשתבשה, ומשום כך הארמית ולשון הקודש נחשבות כשפה אחת.

דעה זו כבר הובעה על ידי המדקדק הגדול רבי אליהו בחור, בראש ספרו "המתורגמן", בשם ה"אבן עזרא", כי כאשר אבותיו של אברהם אבינו התגוררו בארם נהרם היתה לשון הקודש השפה השלטת, כפי שמוכחים השמות שהעניקו לילדיהם, שהם בלשון הקודש. אולם, לאחר מכן, בתקופת לבן הארמי כבר שוחחו בשפה הארמית שהיא שיבוש של לשון הקודש.

כביסוס לתיאוריה זו, מביא הרב אליהו בחור ראייה מעניינת. השורש "נתן", מתורגם בארמית כ"היה", ובכל אופן אין מילה בארמית הבאה לבטא נתינה עתידית, אלא משתמשים במילה "יתן", הלוקחה מלשון הקודש. הרי לנו, שהארמית נבללה ונוסדה על שיבושים וטעויות שיסודם בלשון הקודש. אולם, הרמ"א חולק על מסקנה זו, ולדעתו, לאחר שנקבעה הארמית כלשון מיוחדת בפני עצמה, שוב נחשבת היא כשפה בפני עצמה, אף שמקורה בלשון הקודש.

בסיכומי של דבר כתב הרמ"א, כי מטעם אחר הוא מסכים לייחודיותה של השפה הארמית משאר השפות, שכן, התורה ניתנה בסיני גם בארמית, כפי שמצינו בתורה את המילים (בראשית לא/ מז) "יגר שהדותא", ואף על תרגום אונקלוס הכתוב בארמית כתבו הפוסקים ("הגהות מימוניות" הלכות תפילה פרק י"ג), כי הוא שונה משאר התרגומים **משום שהוא ניתן בסיני**. זו הסיבה שגט אשר נכתב בלשון הקודש ובארמית אינו פסול, כי גם בתורה הקדושה השתמשה בסגנון זה.

נר ה' נשמת אדם

חדש!

מסכת קידושין

מאורות המשנה - משניות מבוארות
כולל מסכת כלים עם איורים

הדפסה מהודרת, אותיות מאירות
עיניים, צבע ייחודי להקלת הלימוד

מאורות ההלכה - הלכה לכל יום

להזמנות: 1-700-500-151

חוויה רוחנית מרגשת

ספרון חודשי ללימוד יומי קצר
בכל יום משנה אחת
הלכה אחת וקטע מהגמרא

לחודש התנסות חינם!

חייג עכשיו: 3029 *

או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il

